

A második nyitott kérdést itt lehet megfogalmazni. Ez az iménti adatpárosítás lehetővé teszi a módszer azonnal használatba vételét azzal a kiegészítéssel, hogy az egyes vadfajok energiakínálatból való részesedését — tehát azt, hogy egy adott vadgazdálkodó egységnél levő erdők ily módon számított, bruttó energiakínálatából mennyi jusson a szarvasra, mennyi a dámra, őzre stb. — azt vagy rábízza a kezelő elhatározására, vagy megadja a lehetséges nagyvad-fajösszetételt erdőültetés, domborzat és egyes vadfajok helyi, genetikai jósága, illetve trófeaminősége szerint. Jelenleg — mivel nagyon közel állunk időben az új vadászati üzemtervek készítéséhez — ezt javasoljuk. Ha ezt csak átmeneti jellegűnek tartjuk és igényességünk odáig terjed, hogy a vadfajonkénti növénypreferencia-sorrendet is szerepeltetni akarjuk, az esetben további részletes vizsgálattal az eddigi preferenciára vonatkozó ismereteket bővíteni kell. Kellő adat birtokában tehát a módszer finomítható és később meg lehet adni egzakt vizsgálati eredmények alapján az entergiakínálatához rendelhető nagyvad-fajösszetételt egy-egy nagyobb területre, pl. ugyancsak erdőgazdasági táj-csoportra.

A harmadik kérdés a módszer alkalmazásától várt eredménnyel függ össze. Rövid, de igen lényeges: lehet-e majdan, az új erdőtörvény, földtörvény és vadászati törvény után olyan garancia a kezünkben, amely egyfelől szavatolja a vadállomány egzakt ismeretét, szankciók árán is biztosítja az állomány-nagyság természetes eltartó képességhez igazodó, következetes szabályozását, és ezzel megszünteti a többlettakarmányozási konzekvenciákkal jelenleg tartható többletvad erdőt terhelő, kivételes hatását? Ha igen, akkor volt értelme a munkánknak, ha nem, akkor céltalan, meddő volt az igyekezetünk.

Bízunk benne, hogy módszerünk mind az erdő-, mind pedig a vadgazda számára elfogadható elvek alapján készült, eredménye pedig mind az erdő, mind a vad számára biztosítja az élőhely összehangolt használatát, az ökoszisztéma szempontból megítélt, tartamos stabilitását.

KIEGÉSZÍTÉS EGY „KRÓNIKÁ”-HOZ

A vaddal, mint az erdő természetes tartozékával, az erdei életközösség szerves részével, az erdészeti felsőoktatás már régóta foglalkozik. A selmecbányai főiskola első, nyomtatásban megjelent tankönyvének, a *Feistmantel Rudolf* által írt „Die Forstwissenschaft”-nak 3. kötetében a 410. oldaltól a 457. oldalig találunk vadászati ismereteket. E kötet 1836-ban jelent meg és írója az akkori idők neves tudósának számít.

A Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskolán *Roth Gyula* neve fémjelezte a vadászat és vadgazdálkodás oktatását, melynek ismerete mindenkor tartozéka volt az erdészeti tudománynak. Tanszéke azonban e tárgynak nem volt, legutóbb az erdőműveléstani tanszék keretében oktatták. A vadgazdálkodás egyre növekvő gazdasági és környezeti jelentősége azonban mindinkább sürgette e tárgy művelését egy önálló tanszék keretébe foglalni. *Bencze Lajos*, aki e tárgyat a hatvanas években oktatta, elkészítette a tanszék tervezetét. Sorsom ez időben az egyetemre alakult főiskola rektori székébe sodort. Mivel magam is érdeklődést mutattam az erdő és vad kapcsolata iránt, *Bencze Lajos*nak nem volt nehéz engem egy tanszék gondolatának megnyernie. Az elkészített előterjesztést — miután azt az egyetemi tanács megtárgyalta — felvittem a minisztériumba, ahol *Kazareczky Kálmán* miniszter-helyettes személyében támogatóra találtam. Segítségével a főhatóság hozzájárult a tanszék létesítéséhez.

A „Nimród” vadászlap 1989. szeptemberi számában található „Kronika” rovat írója tehát téved, midőn azt írja, idézem: „1969-ben kapta feladatul *dr. Pankotai Gábor*, akkori rektor a vadgazdálkodási tanszék megszervezését, aki a munkával

Bencze Lajost bízta meg". Ilyen feladatot nem kaptam, annál is inkább, mert az erdészeti felsőoktatás előadója egy mezőgazdasági gépészmérnök volt, akinek az erdészet lényegéről kevés ismerete lehetett.

E helyen meg kell emlékezni a tanszék elhelyezéséről is. Az új tornacsarnok létesítésével a régi tornaterem szabaddá vált. Ezt szántam a vadászati gyűjtemény és a tanszék elhelyezésére. E célból a terem horizontális megosztását gondoltam ki. Mivel a falak egy vasbeton födém súlyát nem bírták volna el, Vass Dénes építész-mérnök ötlete és tervei alapján a födém, függetlenül a falaktól, mint egy asztalt, oszlopokra helyeztük. A gyűjtemény fölött helyet kapott a sokszorosítóüzem, alul méltó elhelyezést a vadászati gyűjtemény. A gyűjtemény helyére az egyetem tanszékein kallódó muzeális értékek összegyűjtését terveztem, melyet Majer professzor ötlete akadályozott meg, aki oda rügygyűjteményt tervezett, mely legjobb tudomásom szerint nem valósult meg. Az oktatástörténeti értékek még hosszú ideig kallódtak, illetve talán egy részük még ma is kallódik az egyetem különböző helyein.

PANKOTAI GÁBOR

VADGAZDÁLKODÁSI TERVEK FRANCIAORSZÁGBAN

Franciaországban 1989. július 19-én hirdették ki az új vadászati tervezést kötelezően elrendelő törvényt, amelyet M. Rocard miniszterelnök írt alá. Ennek szellemében vadászati (vadgazdálkodási) tervet kell készíteni az egész országban a szarvasra, őzre, muflonra és a dámra. Egyéb vadfajokra akkor kötelező a vadászati terv készítése, ha azt a vadászat ágazati irányításával megbízott miniszter rendeletben előírja. A szabályozás tíz egyéb — polgári törvénykönyv, természetvédelmi törvény, vadkárok megelőzéséről szóló rendelet stb. — jogszabályt érint.

Talán nem érdemtelen megemlíteni, hogy Franciaországban a vadászati jog megilleti a földtulajdonosokat, amelyet vagy maguk gyakorolnak, vagy haszonbérbe adják a területet. A vad tulajdonjoga azonban csak akkor illeti meg a vadászat gyakorlóit, ha azt jogszerűen ejtették el. A vadászat gyakorlásának feltételeit, a vadászvizsgát, a vadászjegy kiváltását a jogszabály külön előírásokhoz köti.

A júliusi jogszabály életbe lépése előtt a megyei vadászati hatóságok döntési hatáskörébe tartozott, hogy előírják-e vadászati tervek készítését. Általános gyakorlat volt ott, ahol a nagyvad — szarvas, őz, vaddisznó — jelentős számban élt, a vadgazdálkodási terv készítése, amely három vagy hat évre szólt. Ott, ahol csak apróvad — mezeinyúl, fácán, fogoly — élt, nem tartották indokoltnak vadászati terv készítését.

A jelenleg kötelező tervekészítés mellett azonban a megyei vadászati hatóságok most is további vadászati korlátozásokat rendelhetnek el. Ezen eltérő szabályozás általában a vízi vad vadászatára vonatkozik, amelyre az országos vadászati és vadvédelmi tanács külön elveket ad ki.

Minden megyében és minden, tervezés hatálya alá vont nagyvadra — kivéve a vaddisznót — miniszteri rendelet szabályozza be a hasznosítható minimális és maximális állományt, valamint annak ivar és kor szerinti megoszlását. E rendelet minden év április 1-je előtt jelenik meg, amelyhez előzetesen kötelezően ki kell kérni a megyei vadászszövetségek, az erdő- és a mezőgazdasági termelés irányításáért felelős szerv véleményét.

A vadászat gyakorlására jogosult személyek — beleértve a haszonbérletet is — a vadászatot csak akkor gyakorolhatják, ha az adott területre megkérték a vadászati tervet. A kérelmet minden évben, az előre megadott séma alapján

- a teljes egészében erdőgazdálkodási irányítás alá eső területeken az országos erdészeti hivatalhoz;
- a csak részben erdőgazdálkodási irányítás alá eső területeken — csatolva a körzeti erdészeti hivatal véleményét — a vadászati hatósághoz;
- egyéb területek esetén a megyei vadászszövetségekhez kell benyújtani.